Súd:	Okresný súd Trnava
Spisová značka:	16C/69/2011
Identifikačné číslo súdneho spisu:	2111210164
Dátum vydania rozhodnutia:	15. 07. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	Mgr. Peter Pravda
ECLI:	ECLI:SK:OSTT:2020:2111210164.29

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trnava sudcom Mgr. Petrom Pravdom v právnej veci žalobcov: 1. V.. Q. U., T.. XX.XX.XXXX, U. H. B. O. XXXX/XX, U., 2. Z. U., T.. XX.XX.XXXX, U. H. B. O. XXXX/XX, U., obaja zast.: RUŽIČKA AND PARTNERS s.r.o., IČO: 36 863 360, advokátska kancelária so sídlom Vysoká 2/B, Bratislava, proti žalovanému: Slovenská republika v zastúpení Ministerstvom vnútra SR, Pribinova 2, Bratislava, o ochranu osobnosti, takto

r o z h o d o l :

I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi v 1. rade sumu vo výške 5.000,00 eur, titulom náhrady nemajetkovej ujmy, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi v 2. rade sumu vo výške 5.000,00 eur, titulom náhrady nemajetkovej ujmy, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

III. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcom v 1. a 2. rade sumu vo výške 1.432,50 eur, titulom náhrady škody, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

IV. Vo zvyšnej časti súd žalobu zamieta.

V. V konaní o určenie, že žalovaný svojím protiprávnym konaním spočívajúcim v nerešpektovaní nariadenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky zo dňa 17.07.2003 o celách policajného zaistenia zasiahol do práva na súkromný a rodinný život žalobcov v 1. a 2.rade, súd žalovanému nárok na náhradu trov nepriznáva.

VI. Žalobcom v 1. a 2. rade sa priznáva nárok na náhradu trov konania o náhradu nemajetkovej ujmy v rozsahu 100%.

VII. Žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania o zaplatenie náhrady škody.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobcovia sa žalobou doručenou súdu dňa 06.05.2011 domáhali: 1. Určenia, že žalovaný svojím protiprávnym konaním spočívajúcim v nerešpektovaní nariadenia MV SR zo dňa 17.07.2003 o celách policajného zaistenia neoprávnene zasiahol do práva na súkromný a rodinný život žalobcov, 2. Zaplatenia čiastky 250.000 Eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch a 3. Zaplatenia čiastky 2.865,07 Eur titulom náhrady škody ako aj nároku na náhradu trov konania.

2. Žalobu skutkovo odôvodnili tým, že dňa XX.XX.XXXX v čase asi o XX:XX hod. na Kollárovej ul. č. 31 v Trnave, v budove KR PZ v kancelárii č. 704, 7. poschodie počas rozhodovania o väzbe obvineného ich syna Q. U. (ďalej len „poškodený“) za prítomnosti sudcu OS Trnava, jeho asistentky, prokurátorky

OP Trnava, jeho obhajcu, advokátskeho koncipienta a dvoch príslušníkov PZ tento sediaci na stoličke po vynesení rozhodnutia sudcu o jeho vzatí do vyšetrovacej väzby sa rozbehol k oknu miestnosti, cez ktorého pravú časť vyskočil tým spôsobom, že oboma rukami sa zaprel o parapetnú dosku, hlavou rozbil sklenenú výplň a následne prišlo k pádu z okna budovy a dopadu jeho tela na kamennú terasu v úrovni 2. poschodia. V dôsledku zranení došlo k úmrtiu.

3. Poukázal na ust. § 2 ods. 1 zákona č. 171/1993 Z.z. o policajnom zbore, podľa ktorého policajný zbor spolupôsobí pri ochrane základných práv a slobôd, najmä pri ochrane života, zdravia, osobnej slobody a bezpečnosti osôb a pri ochrane majetku. Ďalej na čl. 5 ods. 1 Nariadenia ministra vnútra Slovenskej republiky zo dňa 17.07.2003 o celách policajného zaistenia, v zmysle poslednej vety ktorého za ochranu osoby prevzatej z cely až do jej vrátenia do cely zodpovedá policajt, ktorý ju prevzal. V zmysle uvedeného považuje žalovaného za zodpovedný subjekt, ktorý tým, že zabezpečoval eskortu poškodeného, nepoužil puta počas jeho výsluchu, eskortoval poškodeného do miestnosti na 7. poschodí, ktorá nebola konštrukčne riešená tak, aby sa zabránilo k poškodeniu života a zdravia poškodeného ako aj ostatných prítomných, teda nebola vybavená tak, aby znemožňovala vyskočenie z okna a následne pádu.

4. Vyššie uvedeným opomenutím konania žalovaný zasiahol do práva žalobcov na ochranu ich osobnosti, konkrétne do pravá na súkromie a rodinný život. Vzniknutá citová, sociálna a emotívna väzba medzi žalobcami a poškodeným bola v priamej príčinnej súvislosti s protiprávnym konaním žalovaného násilne pretrhnutá, čím bolo narušené rodinné prostredie žalobcov. ako ich jediným spoločným synom, s ktorým zdieľali spoločnú domácnosť a starali sa o seba. Poškodený mal v čase smrti len 25 rokov od tohto okamihu došlo k diametrálnej zmene spôsobu života žalobcov. U žalobcov došlo k zhoršeniu psychického stavu, pričom sa spoliehali, že v čase ich staroby sa poškodený bude o nich starať, budú naďalej vytvárať rodinné väzby, rodina sa mohla rozrastať. Stav ktorý nastal je konečný a nezvratný, preto si titulom nemajetkovej ujmy uplatnili nárok na zaplatenie 250.000 Eur. Uplatnená majetková škoda vo výške 2.865,07 Eur predstavuje náklady spojené s pohrebom poškodeného.

5. Žalobca v 1. rade doplnil, že syn bol ich jediná opora, počas jeho neprítomnosti sa staral o manželku, ktorá má dlhodobo zdravotné problémy. Sám dochádza do práce do Bratislavy, chodil každý týždeň na služobné cesty na 2-3 noci, raz mesačne do zahraničia. Od úmrtia syna do zahraničia nechodí kvôli manželke, túto nemôže nechať samú. Zhoršili sa aj ich vzťahy s manželkou, dochádza často medzi nimi k hádkam v dôsledku psychického vypätia. Pred udalosťou pravidelne chodili do divadla, do kina, asi 4 až 5 krát ročne na plesy, od udalosti nechodia nikam. Odkedy nechodí na zahraničné pracovné cesty, nemôže sa odborne vzdelávať vo svojom odbore a teda má prerušené aj zahraničné kontakty.

6. Žalobkyňa v 2. rade doplnila, že od r. 2004 je invalidná dôchodkyňa. Odvtedy potrebovala pomoc inej osoby, 4,5 roka sa staral o ňu denne syn. Niečo vyše roka iba medzitým bol zamestnaný v pizzerii na rozvoz. Vzhľadom na jej zdravotný stav nebola často vôbec sebestačná, staral sa o ňu syn a teraz nevie, kto sa o ňu postará. Rednú jej kosti a lámu sa jej. Nie je schopná si sama nakúpiť, nemôže nosiť ťažké veci. Po synovej smrti je stále sama. S manželom sa obviňujú, kto je vinný za smrť syna, obidvaja sa trápia. Manžel si vyčíta, že sa mu málo venoval, pretože veľa pracoval a nebol doma. Toto mu vyčíta aj ona. Mala problém donosiť dieťa a ťažko otehotnela aj so synom, naviac bola rizikovo tehotná, preto potom žila iba pre syna. Syn bol veľmi inteligentný a múdry. Obáva sa, že ju manžel napriek tomu, že ju má rád, raz opustí a zostane sama. Syna sama priviezla na políciu, policajti sa iba vulgárne vyjadrovali. Neskúmali, prečo a ako sa všetko udialo. Povedali, že jej syn zgegne v base. Policajti nestáli pri ňom, pri pitve mu našli alkohol, pritom syn vôbec alkohol nepil.

7. Žalovaný navrhol žalobu zamietnuť. Udalosť tak ako je opísaná v odseku II. odôvodnenia tohto rozhodnutia ako ani žalobcami uvedené následky žalovaný nepoprel. Rovnako nepoprel výšku nákladov žalobcov spojených s pohrebom poškodeného. Nepoprel ani skutočnosť, že poškodený počas výsluchu nemal nasadené puta, ako ani to, že na oknách miestnosti kde došlo k výsluchu poškodeného neboli mreže ani bezpečnostné fólie. Žalovaný zastával názor, že nie je zodpovednostným subjektom pri nároku na ochranu osobnosti, porušenie noriem upravujúcich činnosť Policajného zboru je podľa jeho názoru možné riešiť iba v režime zákona č. 514/2003 Z.z., poukázal na rozhodnutie zo dňa 30.12.2010 ktorým bolo trestné stíhanie za usmrtenie poškodeného zastavené pre nepreukázanie príčinnej súvislosti s konaním alebo opomenutím inej osoby a následkom - smrťou poškodeného. V uznesení Okresnej prokuratúry Trnava zo dňa 30.12.2010, ktorým bola zamietnutá sťažnosť žalobcu v 1. rade sa konštatuje,

že vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že poškodený sa z vlastnej vôle svojím konaním pričinil o následok - samovraždu. Samovražda je úmyselne usmrtenie seba samého a žiadna osoba zúčastnená na rozhodovaní o väzbe sa svojím konaním nepričinila o rozhodnutie poškodeného spáchať samovraždu. Pochybenie nebolo konštatované ani vykonaním kontroly oddelením KR PZ Trnave. Namietol nedostatok pasívnej vecnej legitimácie žalovaného, nedostatok právomoci súdu riešiť otázku existencie zodpovednosti žalovaného ako otázku predbežnú. V záverečnej reči žalovaný vyjadril že smrť poškodeného ho mrzí. Nárok na náhradu trov konania priznať nežiadal.

8. V konaní nebolo sporné, že dňa 08.10.2010 v čase asi o 14:00 hod. na Kollárovej ulici č. 31 v Trnave došlo k udalosti tak ako ju popísal žalobcovia, nebolo sporné ani to, že uvedená udalosť zasiahla do práva na súkromný a rodinný život žalobcov. Spornou nebola ani výška primeraných nákladov žalobcov spojených s pohrebom poškodeného.

9. Spornou vo veci bola otázka pasívnej vecnej legitimácie žalovaného a jeho zodpovednosť.

10. Súd vykonal dokazovanie žalobou a vyjadreniami strán, výsluchom svedkov a dospel k nasledovným skutkovým a právnym zisteniam:

11. Dňa XX.XX.XXXX v čase asi o XX:XX hod. na Kollárovej ul. č. 31 v Trnave, v budove KR PZ v kancelárii č. 704, 7. poschodie počas rozhodovania o väzbe obvineného ich syna Q. U. (ďalej len „poškodený“) za prítomnosti sudcu OS Trnava, jeho asistentky, prokurátorky OP Trnava, jeho obhajcu, advokátskeho koncipienta a dvoch príslušníkov PZ tento sediaci na stoličke po vynesení rozhodnutia sudcu o jeho vzatí do vyšetrovacej väzby sa rozbehol k oknu miestnosti, cez ktorého pravú časť vyskočil tým spôsobom, že oboma rukami sa zaprel o parapetnú dosku, hlavou rozbil sklenenú výplň a následne prišlo k pádu z okna budovy a dopadu jeho tela na kamennú terasu v úrovni 2. poschodia. Prítomný príslušníci Policajného zboru sa pokúsili poškodeného zachytiť, zabrániť pádu sa im však nepodarilo, poškodený vážil 120 kg, vyšmykol sa im. V dôsledku zranení došlo k úmrtiu poškodeného.

12. Poškodený mal vedomosť o tom, že sa nachádza na vysokom poschodí počas výsluchu bol úplne kľudný, až do výroku o jeho väzobnom stíhaní, jeho reakcia bola náhla a nečakaná, nikto viac nestihol zareagovať. Všetko sa udialo behom 15 až 20 sekúnd. Po tejto udalosti sa výsluchová miestnosť presťahovala na druhé poschodie.

13. Poškodený bol jediným synom žalobcov, jeho smrťou boli prerušené ich vzájomné citové väzby. S poškodeným mali veľmi dobrý vzťah, bol mladý a zdravý, budúcnosť mal pred sebou, žalobcovia sa spoliehali, že v čase ich staroby sa bude o nich starať, že by mohlo dôjsť k prípadnému rozšíreniu rodiny. Poškodený sa staral o žalobkyňu v 2. rade pre jej zhoršený zdravotný stav. Vniknutý stav je konečný a nezvratný. Žalobcovia s poškodeným bývali v spoločnej domácnosti, starali sa o seba, u žalobcov došlo k diametrálnej zmene spôsobu života, došlo k poškodeniu ich psychického zdravia. Zhoršili sa aj vzájomné vzťahy žalobcov. Spoločenských podujatí sa už nezúčastňujú, chodia iba na chalupu kde majú aj záhradku.

14. Podľa čl. 15 ods. 1 Ústavy SR, každý má právo na život. Ľudský život je hodný ochrany už pred narodením.

15. Podľa čl. 15 ods. 2 Ústavy SR, nikto nesmie byť pozbavený života.

16. Podľa čl. 16 ods. 1 Ústavy SR, nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia je zaručená. Obmedzená môže byť len v prípadoch ustanovených zákonom.

17. Podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy SR, každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

18. Podľa čl. 2 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo každého na život je chránené zákonom. Nikoho nemožno úmyselne zbaviť života okrem výkonu súdom uloženého trestu nasledujúceho po uznaní viny za spáchanie trestného činu, pre ktorý zákon ukladá tento trest.

19. Podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

20. Podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

21. Právo na život ako základné univerzálne právo človeka sa opiera o čl. 12 Ústavy SR, ktorý zdôrazňuje rovnosť všetkých ľudí v realizácii tohto práva, jeho nedotknuteľnosť, nescudziteľnosť, nepremlčateľnosť a nezrušiteľnosť. Ústava SR v čl. 15 ods. 1 formuluje právo na život všeobecne, pričom v odsekoch 2 a 3 možno vidieť jeho konkretizáciu. Formulácia ochrany práva na život v ústave zabezpečuje priamu aplikovateľnosť, pretože neobsahuje odkaz na konkrétnu vnútroštátnu úpravu v právnych normách nižšej právnej sily.

22. Cieľom čl. 15 ods. 1 Ústavy SR je zabezpečiť ochranu jednotlivca pred akýmkoľvek svojvoľným pozbavením života. Druhý odsek citovaného článku explicitne zakazuje také konanie, ktorým by bol iný zbavený života. Uvedená norma chráni každý ľudský život proti ostatným subjektom pred úmyselnými i nedbanlivostnými trestnými činmi smerujúcimi proti životu s výnimkou prípadov podľa odseku 4 citovaného článku.

23. Formulácia ochrany práva na život v Ústave SR zabezpečuje priamu aplikovateľnosť, pretože neobsahuje odkaz na konkrétnu vnútroštátnu úpravu v právnym normách nižšej právnej sily. Cieľom čl. 15 ods. 1 ústavy je zabezpečiť ochranu jednotlivca pred akýmkoľvek svojvoľným pozbavením života. Druhý odsek citovaného článku explicitne zakazuje také konanie, ktorým by bol iný zbavený života. Uvedená norma chráni každý ľudský život proti ostatným subjektom pred úmyselnými i nedbanlivostnými trestnými činmi smerujúcimi proti životu s výnimkou prípadov podľa odseku 4 citovaného článku.

24. Účel a rozsah ochrany práva na život, ako aj práva nebyť pozbavený života je aj predmetom úpravy medzinárodných dohovorov, v duchu ktorých je potrebné vykladať aj našu ústavnú úpravu. Štrasburské orgány ochrany práva priznali vo všetkých svojich rozhodnutiach právu na život výsadné postavenie ako jednému z najdôležitejších ustanovení dohovoru. Predmet a účel dohovoru ako nástroja na ochranu individuálnych ľudských bytostí vyžaduje, aby čl. 2 Dohovoru bol interpretovaný a aplikovaný takým spôsobom, aby jeho záruky boli praktické a účinné.

25. Základné princípy práva na život a jeho ochrany vyplývajú okrem iného z viacerých rozsudkov ESĽP vo veciach: L. C. B. proti Spojenému kráľovstvu, sťažnosť č. 23413/94, rozsudok z 09.06.1998; Osman proti Spojenému kráľovstvu, sťažnosť č. 23452/94, rozsudok z 28.10.1998; Cemil Kilic proti Turecku a Mahmut Kaya proti Turecku, sťažnosti č. 22492/93 a 22535/93, rozsudokvz 28.03.2000; Keenan proti Spojenému kráľovstvu, sťažnosť č. 27229/95, rozsudok z 03.04.2001; Tanli proti Turecku, sťažnosť č. 26129/95, rozsudok z 10.04.2001; Calvelli a Ciglio proti Taliansku, sťažnosť č. 32967/96, rozsudok zo 17.01.2002; a iné. Ide predovšetkým o rozhodnutia týkajúce sa práva na život a jeho možného porušenia vo viacerých oblastiach (policajné zadržanie, väzba, výkon trestu odňatia slobody, skládka odpadov, akcie bezpečnostných zložiek štátu a pod.) vrátane porušenia zo strany tretích osôb na slobode, za čo môže tiež niesť za určitých okolností zodpovednosť aj štát. Právo na život ako základné univerzálne právo človeka sa opiera o čl. 12 Ústavy SR, ktorý zdôrazňuje rovnosť všetkých ľudí v realizácii tohto práva, jeho nedotknuteľnosť, nescudziteľnosť, nepremlčateľnosť a nezrušiteľnosť. Ústava SR v čl. 15 ods. 1 formuluje právo na život všeobecne, pričom v odsekoch 2 a 3 možno vidieť jeho konkretizáciu.

26. Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd je najdôležitejšou medzinárodnou ľudskoprávnou zmluvou na európskom kontinente, ktorá zabezpečuje dodržiavanie najdôležitejších práv človeka. „V rámci posudzovania možného porušenia čl. 8 Dohovoru je vhodné odkazovať na čl. 2 Dohovoru, ktorý požaduje od štátnych orgánov chrániť slabšie osoby, a to aj proti ich vlastnému konaniu, ktorým ohrozujú svoj život “ (Keenan proti Spojenému Kráľovstvu, č. 27229/95, § 91, ESĽP 2001-III). Podľa súdu vnútroštátne orgány sú povinné zabrániť osobe ukončiť život v prípade, ak svoje rozhodnutie neurobila slobodne a vedome (riadené konanie vedúce k následku smrti). Čl. 2 Dohovoru ukladá štátom povinnosť zdržať sa úmyselného a nezákonného zbavenia života, ale tiež prijať príslušné kroky k ochrane života osôb, ktoré sa nachádzajú v ich jurisdikcii. Z práva na život

vyplývajú pre štát dve základné pozitívne povinnosti: povinnosť chrániť život a povinnosť zabezpečiť vyšetrenie, resp. objasnenie okolností straty života, vyvodenie zodpovednosti a poskytnutie nápravy (tzv. procesná povinnosť). Poskytnutie primeranej a dostatočnej nápravy v prípade zistenia porušenia pri čl. 2 Dohovoru v zásade zahŕňa aj kompenzáciu za nemajetkovú ujmu (pozri napr. rozsudok vo veci Keenan proti Spojenému kráľovstvu a rozsudok vo veci Mc Glinchey a ďalší proti Spojenému kráľovstvu, sťažnosť č. 50390/99 z 29.04.2003). Povinnosť chrániť právo na život v zmysle čl. 2 Dohovoru vyžaduje, aby sa uskutočnilo účinné oficiálne vyšetrovanie, ak boli jednotlivci násilne usmrtení (poškodený zomrel násilnou, nie prirodzenou smrťou). Hlavným cieľom takéhoto vyšetrovania je zabezpečiť účinnú implementáciu vnútroštátneho práva, ktoré chráni právo na život a zistiť zavinenie úmrtia, ku ktorému došlo. Orgány musia konať z vlastnej iniciatívy bezprostredne po tom, ako sa o prípade dozvedeli. Nemôžu ponechať na iniciatíve blízkeho príbuzného, aby podal formálnu sťažnosť alebo bral zodpovednosť za priebeh akéhokoľvek vyšetrovania. Aby bolo vyšetrovanie namietaného nezákonného usmrtenia zamestnancami štátu účinné, môže byť všeobecne považované za nevyhnutné pre osoby zodpovedné a vykonávajúce vyšetrovanie, aby boli nezávislé od tých, ktoré boli zúčastnené na udalosti. Uvedené znamená nielen absenciu hierarchického a inštitucionálneho vzťahu, ale tiež reálnu nezávislosť. Objektívne vyšetrenie príčin takejto udalosti môže viesť tiež k čiastočnej kompenzácii pozostalých a môže v konečnom dôsledku pre nich znamenať aj čiastočnú satisfakciu.

27. V zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. môžu poškodení nesprávnym úradným postupom alebo nezákonným rozhodnutím požadovať aj náhradu za utrpenú nemajetkovú ujmu v peniazoch. Zodpovednosť za škodu podľa cit. zákona sa vzťahuje na škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom. Poškodení nesprávnym úradným postupom alebo nezákonným rozhodnutím si odškodnenie za utrpenú nemajetkovú ujmu budú uplatňovať podľa tohto zákona, a nie podľa ustanovení § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“).

28. Žalobcovia nárok uplatnili ako náhradu nemajetkovej ujmy podľa ust. § 11 a nasl. OZ a náhradu škody podľa § 415, § 420 a nasl. OZ, podľa ktorého sa uhrádza i náhrada škody súvisiaca s nemajetkovou ujmou. Zákon č. 514/2003 Z.z. sa týka rozhodovacej právomoci štátneho orgánu (ktorej sa žalobcovia nezúčastnili), ktorý bol namierený voči konkrétnemu subjektu (v danom prípade týmto subjektom neboli žalobcovia), ktorí si nárok na náhradu nemajetkovej ujmy a náhradu škody v konaní uplatňujú, preto aplikácia zákona č. 514/2003 Z.z. vo vzťahu medzi nimi a žalovaným, i keď je ním štát (tak ako je tomu aj podľa zákona č. 514/2003 Z.z.) tu nemá svoje opodstatnenie, pretože oni pod výkon právomocí štátu v daných súvislostiach nespadali.

29. V konaní nevznikli žiadne pochybnosti o tom, že nárok žalobcov na ochranu ich osobnosti je nárokom uplatneným v zmysle ust. § 11 a nasl. OZ. Konaním žalovaného, ktorý si nepočínal obozretne (umožnil výsluch poškodeného v miestnosti nezabezpečenej mrežami prípadne nerozbitnými oknami) a vystavil syna žalobcov možnosti siahnuť si na život, došlo k zásahu do práva na súkromný a rodinný život žalobcov, keďže samovraždou ich syna došlo k strate ich jediného syna a tu došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcov na ich súkromný a rodinný život a súčasne im týmto konaním vznikla škoda.

30. Vo veci namietanej pasívnej legitimácie súd viazaný názorom odvolacieho súdu odkazuje na odsek 10 uznesenia KS TT č.k. 9Co/309/2016-607 zo dňa 26.10.2017, v rámci ktorého sa odvolací súd stotožnil so závermi súdu prvého stupňa, ktorými bola konštatovaná pasívna vecná legitimácia žalovaného. Preto sa súd prvej inštancie touto námietkou bližšie nezaoberal.

31. Podľa ust. § 11 OZ, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

32. Podľa ust. § 13 ods. 1 OZ, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

33. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (t. j. materiálnej satisfakcie) je vždy - v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu - existencia závažnej ujmy. Za závažnú ujmu treba vo všeobecnosti považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k

porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú. Pritom však nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii, prípadne spoločenskom postavení a pod.) vnímala aj každá iná fyzická osoba.

34. Spôsobenie smrti blízkej osoby je bezpochyby zásahom do osobnostných práv pozostalých. Keďže vzťahy medzi poškodeným a žalobcami ako rodičmi boli silné a intenzívne, je tu nespochybniteľná prítomnosť najintenzívnejších interpersonálnych väzieb na výsostne emocionálnom základe, keď všetci bývali v spoločnej domácnosti, denne sa stretávali, syn pomáhal najmä žalobkyni 2. v jej zdravotných ťažkostiach, preto jeho smrť silne a intenzívne prežívajú doposiaľ. Žalobcovia tvorili s poškodeným fungujúce rodinné spoločenstvo s dobre vyvinutými sociálnymi a citovanými väzbami, v dôsledku nečakanej smrti prežívajú pocity úzkosti, smútku a zúfalstva. Stratili možnosť viesť so svojim synom súkromný život a sú od jeho smrti ochudobnení o sféru prirodzených vzťahov s jedným z najbližších rodinných príslušníkov. Protiprávnym konaním tak malo prísť k tak nezvratnej deštrukcii týchto medziľudských väzieb, tvoriacich základ a rámec súkromného života žalobcov a tým k zásahu do ich osobnostných práv. Vzniknutá trauma je zo života žalobcov fakticky neodstrániteľná. Strata člena rodiny - jediného syna žalobcov predstavuje ujmu, ktorú by vnímala aj každá iná fyzická osoba ako obzvlášť závažnú.

35. Konanie poškodeného bolo neočakávané a rýchle a nik z prítomných mu nedokázal v jeho konaní zabrániť, išlo o jeho rozhodnutie, vykonal ho on sám. Poškodený využil to, že sa nachádzal v miestnosti, kde sa pred jeho očami vlastne nachádzalo nezamrežované okno, zo svojej pozície, kde sedel či stál mal výhľad na okno. Pokiaľ na polícii do tejto miestnosti vodili obvinených, u ktorých došlo k obmedzeniu slobody a toto im hrozilo dlhodobo z dôvodu spáchania trestno-právnych skutkov, opatrenia proti takémuto riziku rozbitia okna (k samovražednému konaniu a napr. aj k získaniu útočnej zbrane - skla) mali byť prijaté.

36. Podľa ust. § 43 ods. 1 zákona o policajnom zbore účinného v čase udalosti, pred umiestnením osoby do cely odoberie policajt, ktorý vykonáva ochranu cely, tejto osobe veci, ktorými by mohla ohroziť vlastný život alebo zdravie alebo život a zdravie inej osoby.

37. Podľa ust. § 45 ods. 3 zákona o policajnom zbore účinného v čase udalosti, v cele nesmú byť také predmety, ktoré by mohli byť zneužité na ohrozenie života a zdravia umiestnenej osoby alebo policajta.

38. Podľa čl. 5, posledná veta Nariadenia ministra vnútra SR o celách policajného zaistenia, za ochranu osoby prevzatej s cely až do jej vrátenia do cely zodpovedá policajt, ktorý ju prevzal.

39. Vo vzťahu k prvému uplatnenému nároku (určovaciemu) súd uvádza, že ním súd mal konštatovať neoprávnený zásah do pravá na súkromný a rodinný život žalobcov, ku ktorému malo dôjsť nerešpektovaním nariadenia ministra vnútra SR zo dňa 17.07.2003 o celách policajného zaistenia, konkrétne čl. 5 ods. 1 predmetného nariadenia. V zmysle uvedeného článku predvádzanie osoby umiestnenej v cele za účelom vykonania potrebných úkonov zabezpečuje policajt, ktorý vykonáva vo veci trestné stíhanie alebo jeho nadriadený. Znenie článku podmieňuje odovzdanie osoby mimo celu existenciou písomnej požiadavky na jej vydanie, ukladá povinnosť policajtovi predvedenie a vrátenie osoby zapísať do knihy zadržaných a zaistených osôb, a poslednou vetou určuje, že za ochranu osoby prevzatej z cely až do jej vrátenia do cely zodpovedá policajt, ktorý ju prevzal. Zo skutkových tvrdení žalobcov nevyplývalo žiadne konanie policajta, ktoré by mohlo predstavovať nerešpektovanie tohto ustanovenia, resp. nariadenia. Žalobcovia poukazovali hlavne na poslednú vetu článku, ktorá určuje zodpovednostný subjekt za ochranu osoby prevzatej z cely až do jej vrátenia do cely, teda neukladajúce žiadnu povinnosť, ktorú by bolo možné nerešpektovať. Vzhľadom na uvedené súd tento nárok zamietol.

40. Ako už bolo vyššie konštatované, bolo povinnosťou žalovaného zamedziť poškodenému vo svojej samovražde. V predmetnom prípade najmä zabezpečím miestnosti, do ktorej poškodeného z cely policajného zaistenia predvádzal - zabezpečením okien, na ktoré mal poškodený výhľad, proti ich prekonaniu. Keďže tomu tak nebolo, má žalovaný podiel na smrti poškodeného, preto možno konštatovať, že z jeho strany došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcov, v ktorom prípade ustanovenia OZ upravujúce ochranu osobnosti priznávajú takýmto osobám nárok na primerané zadosťučinenie.

41. Vzhľadom na pôvodnú formuláciu nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, z ktorej nebolo zrejmé, či si každý zo žalobcov uplatňuje nárok na náhradu 250.000 Eur alebo či suma 250.000 Eur bola uplatnená spoločne a nerozdielne, žalobcovia na základe výzvy súdu uviedli, že si nárok uplatňujú spoločne a nerozdielne. Súd však nie je viazaný spôsobom uplatneného nároku, teda tým, či nárok bol uplatnený spoločne a nerozdielne alebo u každého zo žalobcov zvlášť, preto uplatnený nárok posúdil aj s prihliadnutím na intenzitu ujmy žalobcov zistenej v konaní, kde táto intenzita bola u oboch žalobcov približne rovnaká. Preto súd dospel k záveru, že uplatnená výška u každého predstavuje sumu 125.000 Eur a pristúpil k priznaniu náhrady nemajetkovej ujmy u každého zo žalobcov zvlášť, nakoľko sa jedná o právo rýdzo osobného charakteru, ktoré je svojou povahou úzko späté s osobou pozostalého rodiča. Nemajetková ujma spočíva predovšetkým v psychických útrapách (smútok, žiaľ) spôsobených vnímaním smrti blízkeho človeka. Je potrebné odškodniť aj ďalšie citové utrpenia, ako napríklad šok zo správy o smrteľnom úraze blízkej osoby, stratu životnej perspektívy, obavy o budúcnosť a pod. V prípade ujmy, ktorá nemá majetkový charakter je vylúčené uvedenie do pôvodného stavu. Nastupuje preto satisfakcia, ktorá ma aspoň zmierniť nepriaznivé stavy vzniknuté zásahom do osobnostnej sféry, prípadne poskytnúť pozostalým možnosť vykompenzovať útrapy tým, že prostredníctvom finančných prostriedkov, prípadne predmetov alebo požitkov zaobstaraných z poskytnutej náhrady, si spríjemnia alebo uľahčia život.

42. Pri určení výšky nemajetkovej ujmy súd považoval za potrebné nájsť určité objektívne hľadiská, ktoré by mohli byť východiskom pre stanovenie jej výšky, a to tak, aby výška priznanej nemajetkovej ujmy zohľadňovala aj ekonomický vývoj spoločnosti. V štátoch európskej únie sa výška nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch pohybuje v rozmedzí 7.000 - 20.000 Eur. Preto súd za spravodlivé, zaisťujúce automatickú valorizáciu náhrad, považuje viazanie jej výšky na priemernú mzdu v hospodárstve SR za rok predchádzajúci smrti poškodeného. S ohľadom na uvedené možno za základnú čiastku náhrady považovať v prípade najbližších osôb (rodičia, manžel, deti) 20-násobok tejto priemernej mzdy. Keďže priemerná mzda v hospodárstve SR za rok 2009 predstavovala 745 Eur, 20-násobok bude predstavovať 14.900 Eur, po zaokrúhlení 15.000 Eur. Takto získaná suma sa nachádza aj v rozsahu náhrad v iných štátoch európskej únie.

43. Súd musí pri úvahe o primeranosti navrhovanej satisfakcie za nemajú nemajetkovú ujmu vzniknutú na osobnosti fyzickej osoby predovšetkým vychádzať jak z celkovej povahy, tak ich jednotlivých okolnosti konkrétneho prípadu, musí prihliadnuť napríklad k intenzite, povahe a spôsobu neoprávneného zásahu, charakteru a rozsahu zasiahnuť tej hodnoty osobnosti, k trvaniu a vplyvu vzniknuté nemajetkovej ujmy pre postavenie a uplatnenie postihnutej fyzickej osoby v spoločnosti a pod. (tu pozri rozsudok NS ČR zo dňa 22.02.2007 sp. zn. 30 Cdo 2206/2006). Ak má orientačné určená výška náhrad dosiahnuť účelu sledovaného v ust. § 13 OZ, mala by byť základná čiastka modifikovaná s ohľadom na špecifické okolnosti na strane zodpovedného subjektu alebo poškodeného.

44. Na strane pozostalých je významná hlavne intenzita a kvalita ich vzťahu so zomrelým, vek zomrelého a pozostalých, prípadná existenčná závislosť na zomretom. Vzájomný vzťah je významný preto, že strata milovanej osoby zasiahne pozostalého oveľa intenzívnejšie ako strata príbuzného, ku ktorému má vzťah neutrálny ba dokonca negatívny. Pri zohľadnení veku zomrelého sa rozlišuje ako je prežívaná strata dieťaťa jeho rodičmi, strata rodiča jeho deťmi alebo strata osoby dôchodkového veku jeho vnúčatami. Aj keď strata dieťaťa predstavuje ujmu v každom veku, bude mať iný dopad na rodiča strata dieťaťa pri pôrode, strata dieťaťa v školskom veku, prípadne strata dieťaťa, ktoré už nežije s rodičmi v spoločnej domácnosti a má vlastnú rodinu.

45. Kritériá odvodzované od osoby škodcu sú predovšetkým postoj škodcu k škodnej udalosti, dopad udalosti do jeho duševnej sféry, forma a miera zavinenia a v obmedzenom rozsahu aj majetkové pomery škodcu. Práve postoj škodcu môže ovplyvniť vnímanie ujmy pozostalým, ospravedlnenie či prejavená ľútosť môže zmierniť dopady nemajetkovej ujmy, naopak ľahostajnosť, arogancia či prejavená bezcitnosť ju môže ešte prehĺbiť. Je dôležité vziať zreteľ na okolnosti smrti, predovšetkým z pohľadu konania škodcu. Väčší dopad na prežívanie sekundárnych obetí má úmyselne usmrtenie ako usmrtenie z nedbanlivosti či objektívna zodpovednosť za výsledok. Majetkové pomery škodcu ako kritérium stanovenia náhrady nemajetkovej ujmy je nevyhnutné vnímať ako výnimočný nástroj zmiernenia prílišnej tvrdosti zákona. Kritérium skúmania majetkových pomerov škodcu nesmie byť chápané tak, že je priama úmera medzi rozsahom majetku škodcu a výškou náhrady. Majetkové pomery nepredstavujú okolnosť významnú pre utrpenie pozostalých. Nehrajú úlohu pre odstupňovanie výšky náhrady ale sú významné

iba z hľadiska toho, aby výška náhrady pre neho nepredstavovala likvidačný dôsledok. V kontexte uvedeného je zrejme, že v posudzovanej veci nie sú majetkové pomery žalovaného a to ani okolnosť, že ide o právnickú osobu, dôvodom pre navýšenie náhrady žalobcov. Ak je jednou z príčin úmrtia konanie poškodeného (zomrelého) alebo okolnosť na jeho strane, je potrebné to zohľadniť pri určení výšky nemajetkovej ujmy. Súd považuje za dôležité uviesť, že ujma spôsobená usmrtením blízkej osoby nie je ujma na živote a zdraví priameho žalobcov, ale ujma na ich súkromnom a rodinnom živote, preto v prípade takejto ujmy nie je možné uvažovať nad vyjadrením hodnoty ľudského života. (tu pozri rozsudok NS ČR zo dňa 19.09.2018 sp. zn. 25 Cdo 894/2018)

46. V posudzovanom prípade súd vychádzal z čiastky 15.000 Eur, pričom zohľadnil, že konať s následkom privodenia si smrti bolo rozhodnutím poškodeného, ktorý mal vedomosť, že sa nachádza na vysokom poschodí. Počas výsluchu bol úplne pokojný, preto príslušníci policajného zboru nemali najmenší dôvod predpokladať vzniknutý následok. Vzhľadom na uvedené možno na strane poškodeného konštatovať zavinenie, ktorej mieru súd určil v rozsahu 50%. Zohľadnením miery zavinenia došlo k poníženiu základnej čiastky náhrady na sumu 7.500 Eur. Sú ďalej zohľadňujúc postoj žalovaného k udalosti, ktorý sa síce žalobcom neospravedlnil ale neprejavil ani ľahostajnosť či aroganciu, ktorý záverečnou rečou vyjadril, že smrť poškodeného ho mrzí, za smrť poškodeného zodpovedá objektívne, teda nejedná sa o usmrtenie z nedbanlivosti ani o úmyselne usmrtenie, prehliadnuc ďalej na to, že poškodený bol dospelý, že nebol na žalobcoch existenčne závislý a existenčne od neho závislí neboli ani žalobcovia, za spravodlivú výšku náhrady nemajetkovej ujmy považoval 5.000 Eur v prípade každého zo žalobcov.

47. Podľa ust. § 415 OZ, každý je povinný počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, na majetku, na prírode a životnom prostredí.

48. Podľa ust. § 420 ods. 1 OZ, každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

49. Podľa ust. § 420 ods. 2 OZ, škoda je spôsobená právnickou osobou alebo fyzickou osobou, keď bola spôsobená pri ich činnosti tými, ktorých na túto činnosť použili. Tieto osoby samy za škodu takto spôsobenú podľa tohto zákona nezodpovedajú; ich zodpovednosť podľa pracovnoprávnych predpisov nie je tým dotknutá.

50. V prípade nároku na náhradu škody, ktorá vznikla žalobcom v súvislosti s pohrebom poškodeného v uplatnenej výške 2.865,07 Eur, ktorá výška v konaní sporná nebola, súd viazaný názorom odvolacieho súdu, poukazujúc na vyššie uvedené závery o zodpovednosti žalovaného za škodu (odsek 29 tohto odôvodnenia), majúc za to, že bolo v zmysle ust. § 415 OZ povinnosťou žalovaného počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví a majetku, pričom táto právna povinnosť zo strany žalovaného porušená bola, preto je v podľa ust. § 420 ods. 1 OZ zodpovedný za škodu vzniknutú žalobcom v súvislosti s pohrebom poškodeného. Zodpovedný subjekt vyplýva aj z poslednej vety čl. 5 Nariadenia ministra vnútra SR o celách policajného zaistenia, podľa ktorého za ochranu osoby prevzatej s cely až do jej vrátenia do cely zodpovedá policajt, ktorý ju prevzal. Žalovaným je právnická osoba, ktorá pri svojej činnosti použila osobu, ktorá zodpovedala za ochranu poškodeného, preto v zmysle ust. § 420 ods. 2 OZ má súd za to, že škoda bola spôsobená žalovaným. Prihliadnuc na 50% mieru zavinenia poškodeného (bližšie vysvetlenú v odseku 47 tohto odôvodnenia), súd priznal žalobcom 50% z uplatneného nároku na náhradu škody predstavujúcej pohrebné náklady vo výške 1.432,50 Eur.

51. Ďalšie argumenty strán sporu súd považoval pre rozhodnutie vo veci samej už za nerozhodné, bez potreby sa s nimi osobitne vysporiadavať. I podľa už konštantnej judikatúry súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty účastníkov konania (porovnaj napríklad rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II.ÚS 251/04, III.ÚS 209/04, II.ÚS 200/09 a pod.). Preto na ostatnú argumentáciu strán sporu súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

52. Podľa ust. § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

53. Podľa ust. § 255 ods. 2 CSP, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

54. Podľa ust. § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

55. Podľa ust. § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

56. V prípade nároku na náhradu trov konania pri určovacom výroku rozhodol súd podľa ust. § 255 ods. 1 CSP, keďže v tejto časti súd žalobu zamietol, teda žalovaný mal v tejto časti plný úspech a vznikol mu nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, tieto mu však súd nepriznal, nakoľko žalovaný výslovne uviedol, že si trovy konania neuplatňuje.

57. Zásadu úspechu vo veci (ust. § 255 ods. 1 CSP) treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, nemožno ho totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania je potrebné rozlíšiť čo je základné a čo sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté, výška ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Žalobcov v predmetnej veci preto bolo nevyhnutné považovať za plne procesne úspešných, keďže mali plný úspech čo do základu uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy a súčasne výška plnenia, vyplývajúca z tohto ich procesného úspechu, závisela výlučne od úvahy súdu. Na základe uvedeného, v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami súd priznal žalobcom nárok na náhradu trov konania o náhradu nemajetkovej ujmy v rozsahu 100%, avšak iba z prisúdenej sumy.

58. O nároku na náhradu trov konania o zaplatenie náhrady škody súd rozhodol podľa ust. § 255 ods. 2 CSP tak, že tento nárok žiadnej zo strany nepriznal, nakoľko má za to, že každá zo strán bola úspešná v polovici.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné podať odvolanie a to v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje (ust. § 362 ods. 1 CSP).

Podľa ust. § 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa ust. § § 364 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. Podľa ust. § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že

a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa ust. § 371 CSP žalobu nemožno v odvolacom konaní meniť.

Podľa ust. § 372 CSP v odvolacom konaní nemožno uplatniť práva voči žalobcovi vzájomnou žalobou.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o exekútoroch a exekučnej činnosti v platnom znení.